

Dréacht-Tuarascáil ar an Líonra Nua

Iúil 2024

Arna hullmhú ag Jarrett Walker & Associates agus SYSTRA thar ceann
an Údaráis Náisiúnta Iompair

Clár na nÁbhar

1 Achoimre	3
Cad is BusConnects Phort Láirge ann?	4
Cad atá i gCeist le hAthdhearadh an Líonra?	5
Limistéar Fócais	6
Conas na Léarscáileanna den Líonra a Léamh	7
Léarscáileanna den Dréacht-Líonra Nua OSP	8
Léarscáileanna den Líonra atá ann cheana, 2023	10
Níos Mó Infheistíochta sa tSeirbhís.	13
Minicíochtaí Níos Airde	14
Seirbhís chuig Níos Mó Limistéar	15
Níos Mó Rochtana ar Dheiseanna.	16
Conas Foghlaim faoin Dréacht-Ghréasán Nua.	20

1 Achoimre

Cad is BusConnects Phort Láirge ann?

Is é is BusConnects ann ná clár um infheistiúocht iompair phoiblí i mór-lárionaid uirbeacha na hÉireann. Déanann an tÚdarás Náisiúnta Iompair (an tÚdarás) é a fhorbairt agus a bhainistiú, agus maoiníonn Tionscadal Éireann 2040 é.

Tá a lán gnéithe ar áireamh in BusConnects:

- An líonra bus a athdhearadh
- Conairí bus agus lánaí rothar nua a thógáil
- Córas ticéadaithe úrscothach a chur chun feidhme
- Córas íocaíochta gan airgead tirim a chur chun feidhme
- Córas Struchtúr táillí níos simplí
- Libhré nua bus
- Stadanna agus scáthlín nua bus
- Aistriú chuig flít nua busanna astaíochtaí nialasacha

Cuideoidh BusConnects Phort Láirge leis na straitéisí agus pleananna áitiúla agus Rialtais sin a bhaint amach:

- Straitéis Iompair Mhórchearantar Phort Láirge (WMATS)
- An Straitéis Spáis agus Eacnamaíochta Réigiúnach do Réigiún an Deiscirt

Tá an t-athdhearadh seo ar líonra bus Phort Láirge ar cheann de na hocht straitéisí a bhfuil an clár BusConnects comhdhéanta díobh.

- Plean Forbartha Chomhairle Cathrach & Contae Phort Láirge 2022-2028
- An Plean Forbartha Náisiúnta 2021-2030
- An Beartas Náisiúnta maidir le Soghluaisteacht Inbhuanaithe
- Plean Gníomhaithe ar son na hAeráide 2023

Mar a bheartaítear le WMATS, seachadfaidh BusConnects Phort Láirge thart ar 63 km de lánaí bus agus bearta tosaíochta bus mar

aon le bealaí nua rothaíochta agus glasbhealaí. Cuimseofar sa líonra bus nua athlonnú Stáisiún Phluincéid go suíomh nua sna Céanna Thuaidh, agus infhaighteacht na nasc coisithe agus rothaíochta a bheidh ar fáil thar an droichead taistil ghníomhaigh nua. Ar deireadh, le BusConnects, méadófar cainníocht agus cáilíocht na seirbhíse bus, mar atá beartaithe in WMATS, agus cuirfear 75 bus nua astaíochtaí nialasacha in úsáid.

Cad atá i gCeist le hAthdhearadh an Líonra?

Tháinig forbairt ar líonra bus Phort Láirge de réir mar a tháinig fás ar an gcathair Le feabhsúcháin le déanaí ar mhinicíochtaí bus, ar leibhéil seirbhíse agus iontaofacht ag an deireadh seachtaine, tá feabhas tagtha ar úsáideacht an iompair phoiblí sa chathair.

Táthar ag súil go tiocfaidh fás 50% ar dhaonra Mórcheantar Phort Láirge faoi 2040. Chun freastal ar an bhfás sin agus ardchaighdeán saoil á choinneáil ar bun, beidh gá le hathrú céime a dhéanamh ar an leibhéal úsáide a bhaintear as iompar poiblí. Tá géarghá le tógáil ar an rath a bhí ar Phort Láirge le déanaí trí líonra bus Phort Láirge a athstruchtúrú agus infheistíochtaí níos mó a dhéanamh i seirbhís bus úsáideach iontaofa.

Is céim amháin é an t-athdhearadh líonra seo sa phróiseas athstruchtúrú agus ath-infheistíochta sin. Tá na comhlachtaí seo a leanas ag obair i gcomhar le chéile chun an gréasán a athdhearadh:

- An tÚdarás Náisiúnta Iompair
- Comhairle Cathrach & Contae Phort Láirge
- Comhairle Contae Chill Chainnigh
- Bus Éireann

Dírítear an t-athdhearadh líonra seo ar líonra na hOibleagáide Seirbhíse Poiblí (OSP), arb é Bus Éireann an t-oibreoir ar conradh dó.

Is é atá in athdhearadh an líonra bus athbhreithniú ar cé chomh minic agus ba cheart an bus a sholáthar.

Áirítear leis sin na bóithre a n-oibríonn busanna orthu, amanna agus laethanta seirbhíse, minicíochtaí, láithreacha stad agus an dóigh a gcómhálartóidh paisinéirí idir bealaí.

Tá an gréasán á athcheapadh ó bhonn, in ionad é a choigeartú ón ngréasán atá ann cheana. Ní ghlactar leis in aon chor gur gá na patrúin seirbhíse bus atá ann ó oidhreacht a choinneáil ar bhun ar mhaithe le traidisiún nó chun athruithe a sheachaint.

An Próiseas Athdheartha

Tá an tuarascáil seo ar an mbonn leis an gcomhairliúchán poiblí ar an Dréacht- Ghréasán Nua agus le haiseolas ón bpobal a bhailiú. Tosóidh an comhairliúchán poiblí an 10 Meitheamh 2024 agus táthar ag súil go mairfidh an comhairliúchán sé seachtaine ina dhiaidh sin.

Áirítear leis an tuarascáil seo:

- Measúnú ar an éileamh atá ann cheana ar an iompar poiblí agus ar an ngá leis an iompar poiblí.
- Príomhphrionsabail agus roghanna maidir leis an líonra bus a athdhearadh.
- An Dréacht-Líonra Nua lena bhreithniú ag an bpobal.

Ós rud é gur ní a mbraitheann duine

éigin air é gach mionsonra ar leith den ghréasán atá ann cheana, tá an tÚdarás ag súil leis go bhfaighfear raon leathan tuairimí dearfacha agus diúltacha. Beidh aon athrú mór ar ghréasán bus ina údar míchaoithiúlachta do roinnt daoine, fiú i gcás go rachaidh sé chun tairbhe don chuid is mó de dhaoine.

A luaithe a bheidh tuiscint gnóthaithe ag an bhfoireann pleanála ar an aiseolas ar an Dréacht, dearfar Gréasán Nua Deiridh. Maidir leis na hathruithe bealaigh a bheadh comhsheasmhach le plean an Líonra Nua Deiridh, tá sé beartaithe tús a chur le hiad a chur chun feidhme sa bhliain 2026.

Na Bealaí atá faoi Athbhreithniú

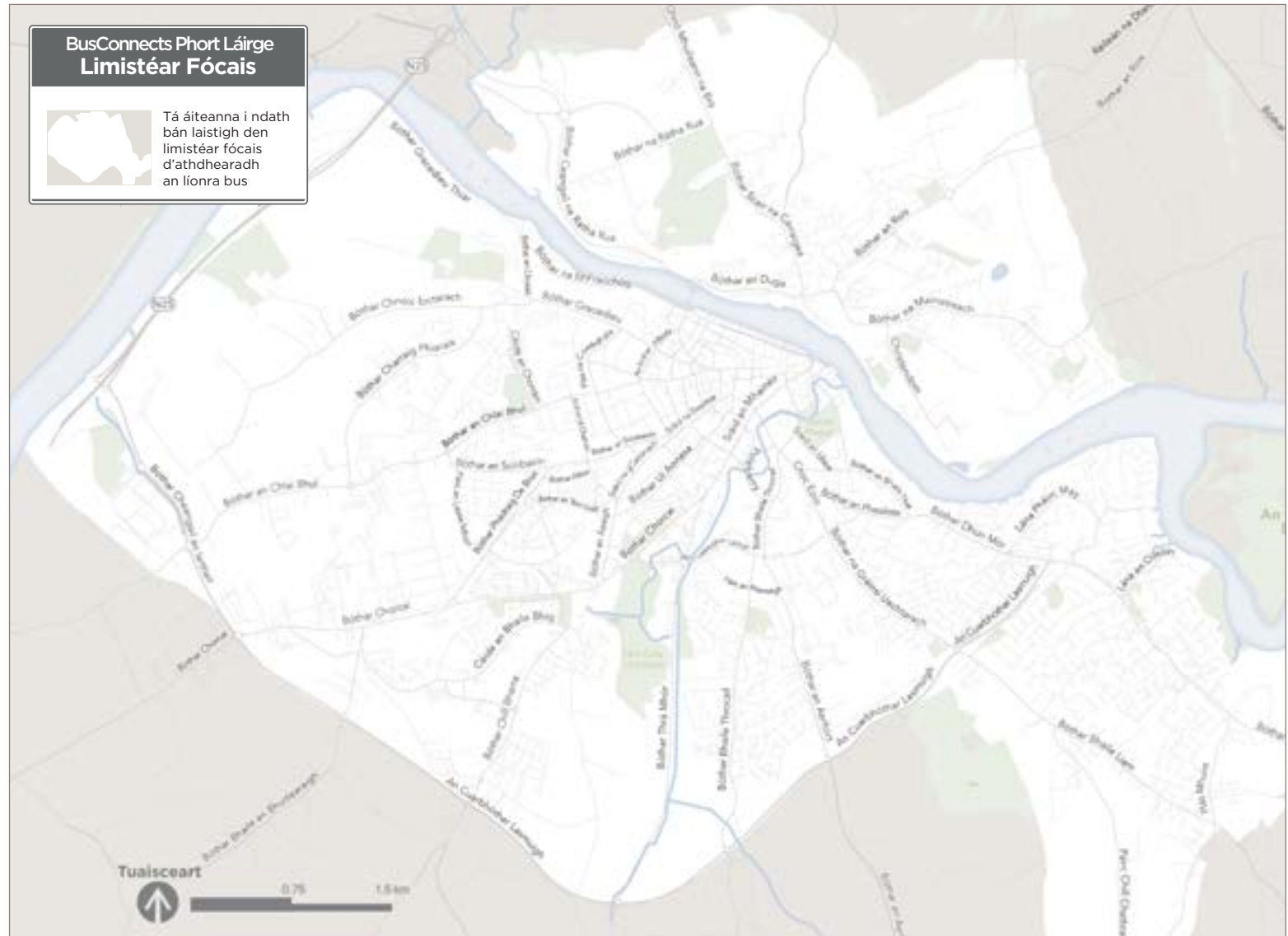
Dírítear an t-athdhearadh líonra seo ar na codanna uirbeacha de Chontaetha Phort Láirge agus Chill Chainnigh (mar a thaispeántar ar an gcéad leathanach eile). Tá sé dírithe ar na bealaí OSP seo a leanas:

- W1: An Túr Cloig - OTOD - Cé na gCeannaithe
- W2: An Túr Cloig - OTOD - Cé Uí Mheachair
- W3: An Túr Cloig - Páirc Eoin - Cé Uí Mheachair
- W4: Peter Street - Carraig Phiarais - Bóthar De Brún
- W5: Coill Darach - Ospidéal Phort Láirge

Limistéar Fócais

Is é an limistéar fócais don athdhearadh líonra seo an chuid uirbeach de Chathair agus de Chontae Phort Láirge, chomh maith leis na limistéir uirbeacha lastuaidh den abhainn i gContae Chill Chainnigh.

D'fhéadfaí freastal ar limistéir forbartha bhreise in aice láimhe le seirbhísí uirbeacha freisin. Mar sin féin, tugtar aghaidh ar sheirbhísí i measc bailte beaga i gCathair & Contae Phort Láirge agus i gContae Chill Chainnigh i bPlean Soghluaisteachta Tuaithe Éire a Nascadh, tionscnamh náisiúnta chun feabhas a chur ar iompar poiblí lasmuigh de cathracha agus de bhailte móra agus eatarthu.

Conas na Léarscáileanna den Líonra a Léamh

Uimhreacha Bealaigh Nua

Tugadh uimhreacha nua do gach ceann de na bealaí atá beartaithe, gan an réimír “W”, chun iad a idirdhealú ó bhealaí atá ann cheana.

Ní uimhreacha deiridh iad na huimhreacha atá beartaithe, agus is féidir go n-athrófar iad sula gcuirfear an Líonra Nua Deiridh i bhfeidhm.

Léirítear an Mhnicíocht le Leithead na Líne

Sna léarscáileanna ar an gcéad dá leathanach eile **léirítear minicíocht an bhealaigh le tiús na línte**. Is éard atá sna línte níos déine ná bealaí a thagann gach 15 nóiméad, Luan go Domhnach, agus is bealaí a thagann gach 30 nóiméad iad na línte níos tanaí.

Bealaí a Scoilteadh ina gCraobhacha

Dhéanfaí roinnt bealaí sa Dréacht-Líonra Nua a scoilteadh, mar a léirítear ar na léarscáileanna lena ngabhann an léaráid seo:

Cad a chiallaíonn sé nuair a thagann dhá bhealach le chéile ar an léarscáil?

Leanann na craobhacha bealaigh ar aghaidh ag minicíocht níos ísle

Ní cómhalmartuithe iad sin. Tagann na busanna ar na “craobhacha” nach bhfuil chomh rialta le chéile chun “trunc” níos minice a chruthú.

Tá sé sin beartaithe le haghaidh:

- Bealach 3 ag Páirc an Phiarsaigh
- Bealach 4 ag Port an Chalaigh agus ag an gCuarbhóthar Lasmuigh
- Bealach 5 ag an mBaile Beag

Tá sé beartaithe go mbeadh struchtúr comhchosúil ag Bealach 1, ach ní bheidh ach brainse amháin aige. Rachadh minicíocht ard seirbhíse chomh fada le hOspidéal Phort Láirge (agus Óstán Woodlands le linn buaicthráthanna tráchta) agus leanfadh minicíocht seirbhíse níos ísle ar aghaidh go Dún Mór agus Baile Liam agus rachadh sé ar ais timpeall go hArd Caoin. Go bunúsach, rachadh

gach dara bus ar aghaidh thar an ospidéal.

Ní gá aon chómhalmartú a dhéanamh idir an dá chuid den bhealach, ach leis an gcuid inmheánach, chuirfí tréimhsí níos giorra ar fáil do bhus ná mar a chuirfí leis an gcuid sheachtrach.

Tuairiscí ar na Bealaí

Tugtar tuairiscí sráid ar shráid ar gach bealach atá beartaithe ag tosú ar [Leathanach 80](#).

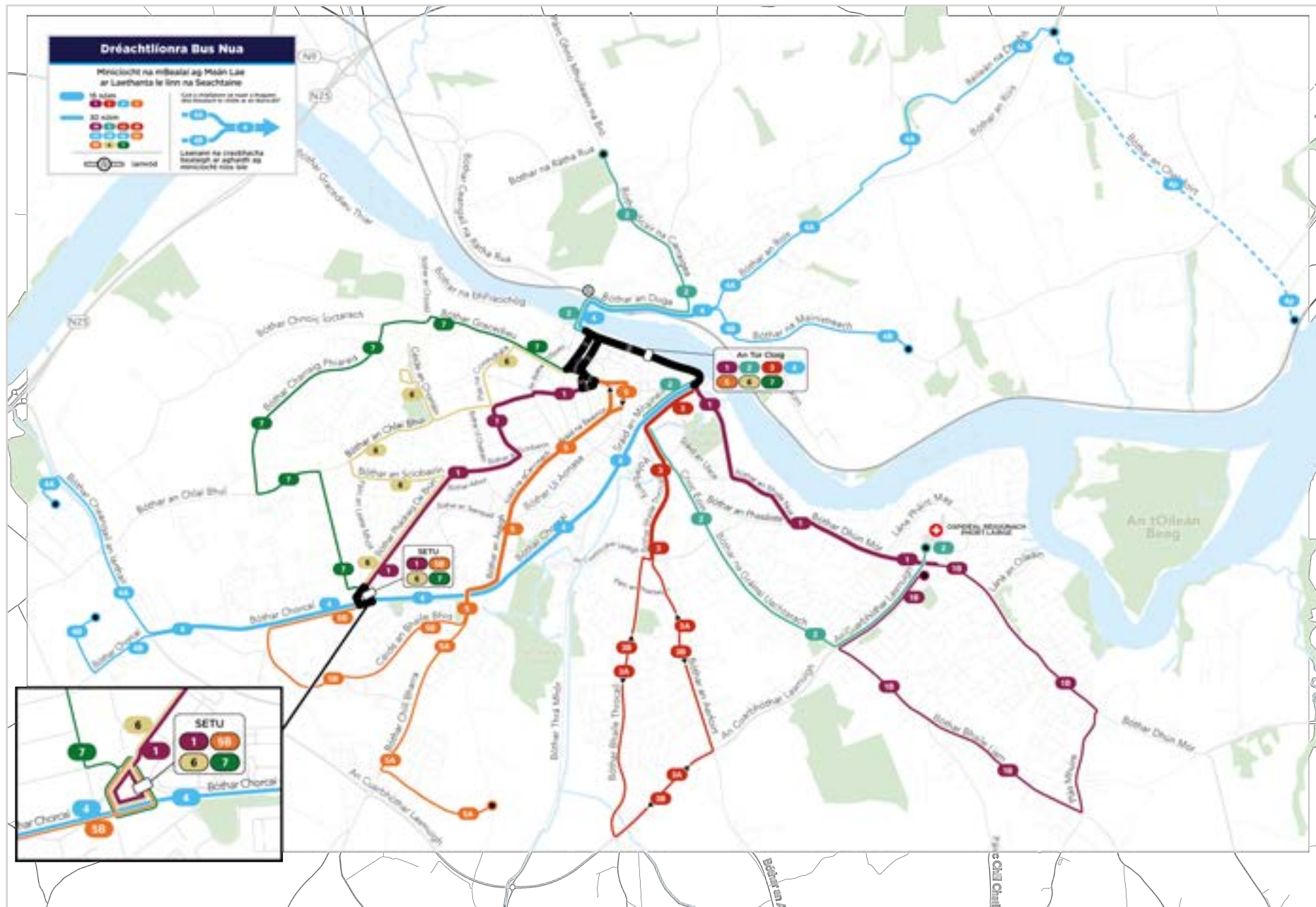
Tugtar tuairiscí téacs ar mhnicíochtaí molta san aguisín ag tosú ar [Leathanach 103](#).

Seirbhísí Eile

Tá níos mó seirbhísí bus réigiúnacha a fhaigheann tacaíocht phoiblí i gceantar Phort Láirge ná mar atá léirithe ar na léarscáileanna sa tuarascáil seo.

Tá BusConnects dírithe ar cheantar uirbeach Phort Láirge, agus tá pleanáil do naisc idir cathracha, bailte agus limistéir thuaithe ar siúl trí phróiseas ar leith ar a dtugtar Plean Soghluaisteachta Tuaithe Éire a Nascadh

Léarscáileanna den Dréacht-Líonra Nua OSP

Le breathnú níos géire ar an Dréacht-Líonra Nua, tabhair cuairt le do thoil ar busconnects.ie agus ar an léarscáil ar líne atá nasctha ansin.

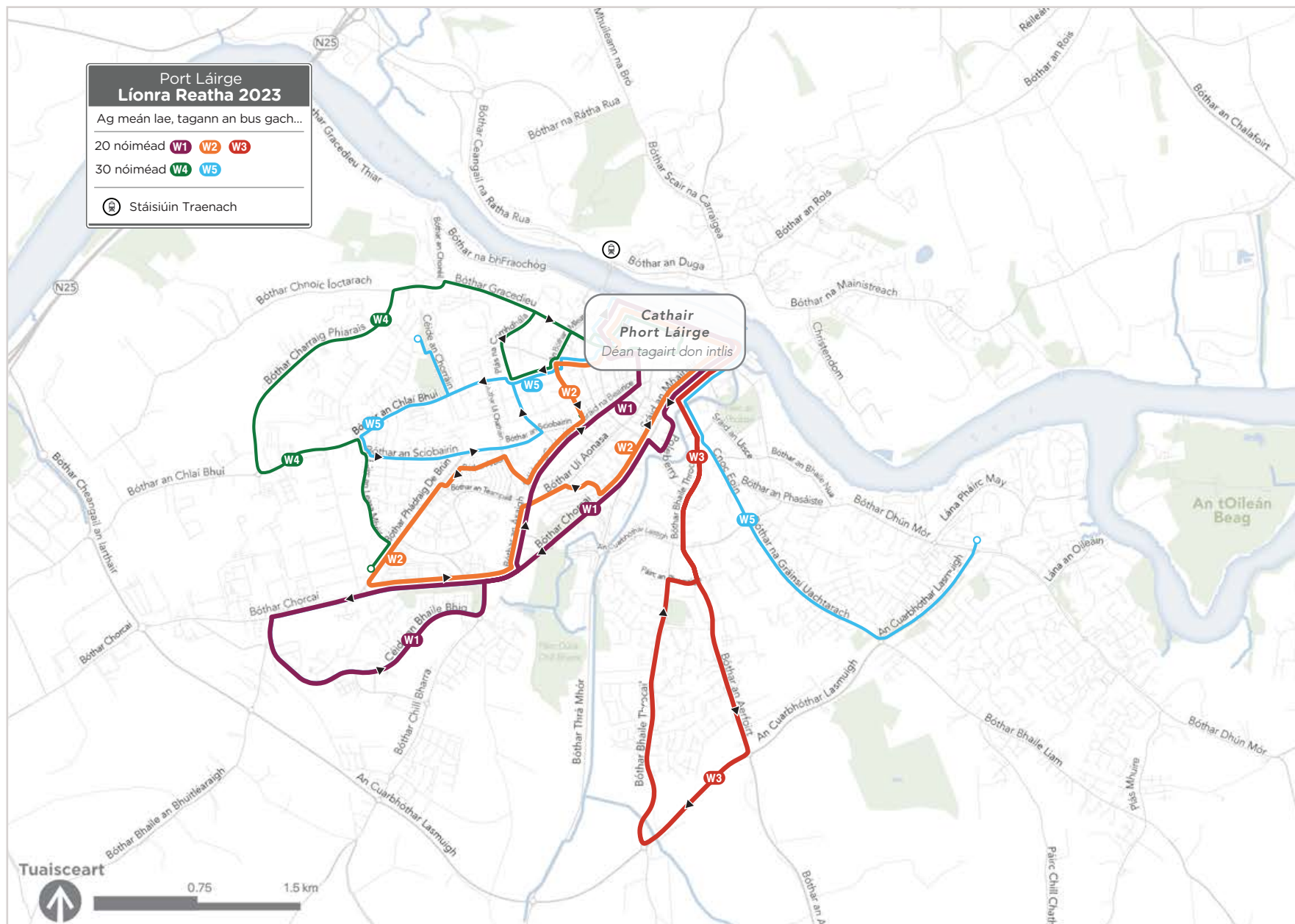
Lár na Cathrach

Le breathnú níos géire ar lár na cathrach sa Dréacht-Líonra Nua, tabhair cuairt le do thoil ar [busconnects.ie](https://www.busconnects.ie) agus go háirithe ar an léarscáil ar líne atá ansin.

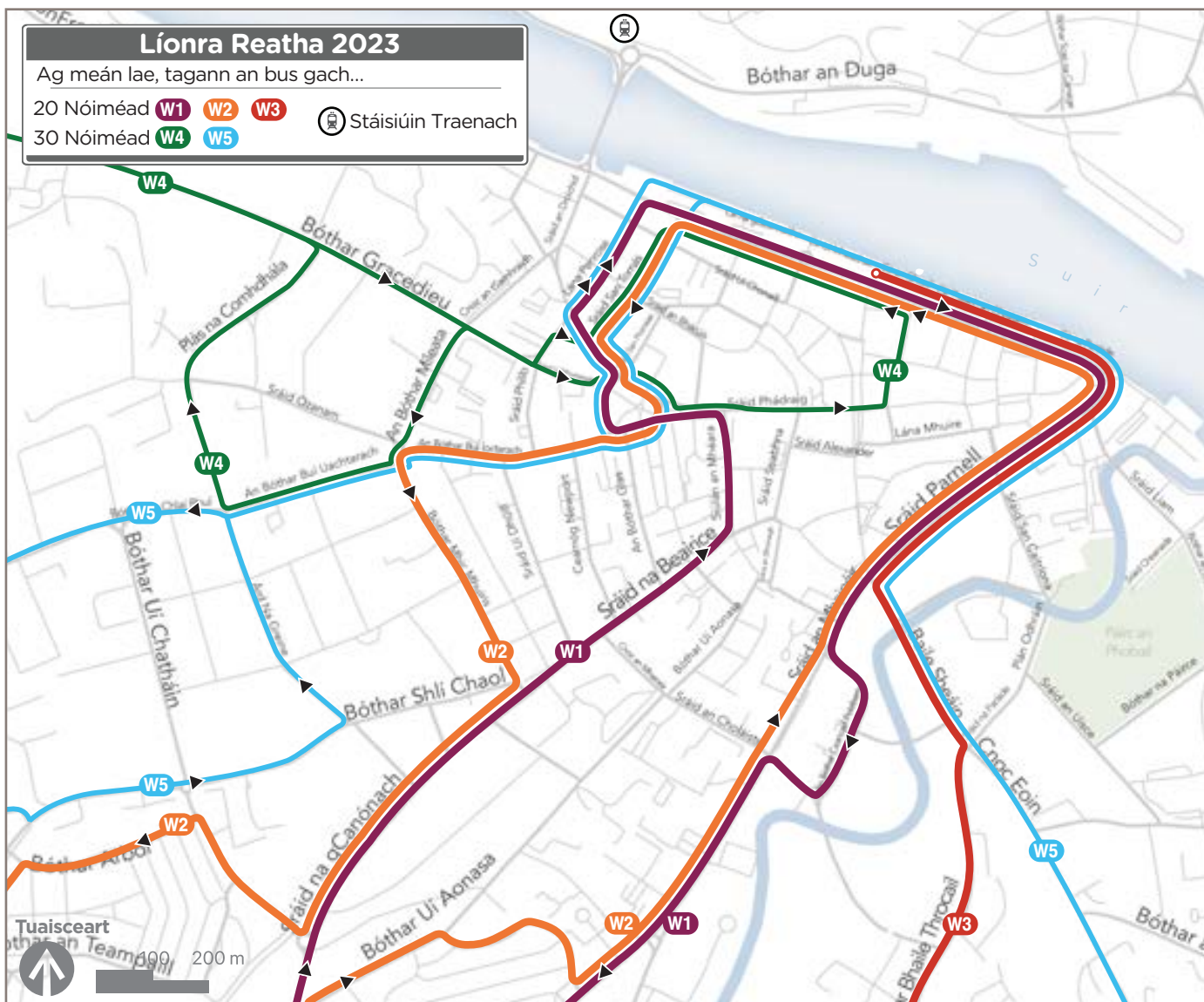
Léarscáileanna den Líonra atá ann cheana, 2023

Seirbhísí OSP

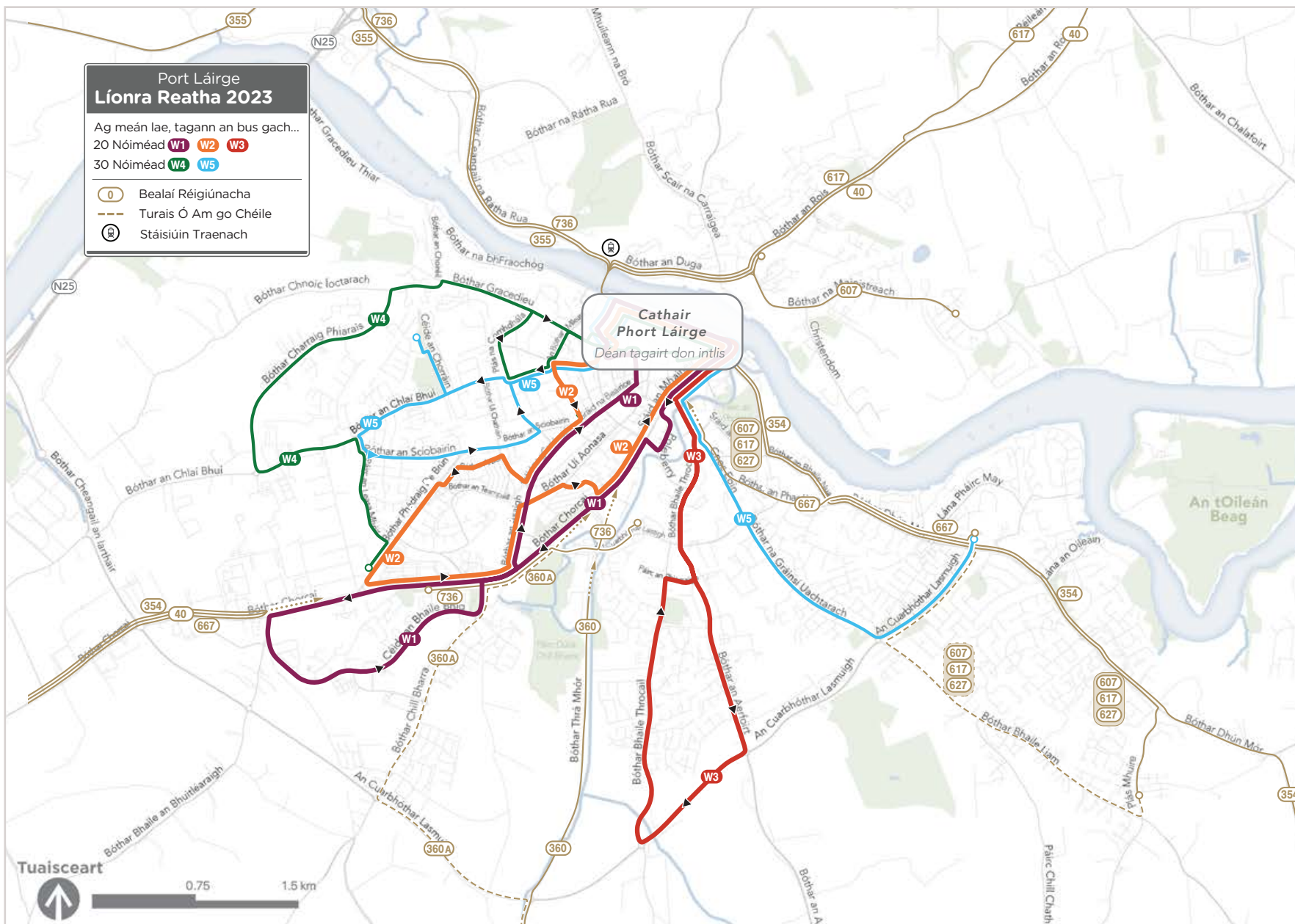
Léirítear sa léarscáil seo bealaí uirbeacha OSP atá sa sainréimse faoi láthair ó fhómhar 2023 ar aghaidh.

Seirbhísí OSP i Lár na Cathrach

Léirítear sa léarscáil seo bealaí uirbeacha OSP atá i lár chathair Phort Láirge faoi láthair ó fhómhar 2023 ar aghaidh.

Gach Seirbhís

Léirítear sa léarscáil seo na bealaí go léir (OSP, ‘Expressway’, tráchtála, etc.) a chuir seirbhís lae ar fáil sa limistéar fócais d’fhómhar 2023 ar aghaidh.

Níos Mó Infheistíochta sa tSeirbhís

Seirbhís Bhreise

Ní thugtar aghaidh ar spriocanna áitiúla nó náisiúnta le haghaidh fáis, cháilíocht na beatha agus inbhuanaitheachta leis an líonra bus OSP atá ann cheana. Tá an tÚdarás Náisiúnta Iompair ag moladh méadú suntasach ar an tseirbhís trí BusConnects Phort Láirge.

Leis an moladh sin dhéanfaí méid na seirbhíse i líonra busanna Oibleagáid Seirbhíse Poiblí (PSO) Phort Láirge a mhéadú níos mó ná dhá uair. Áirítear leis an méadú sin roinnt seirbhíse is féidir a fheiceáil ar léarscáil – amhail codanna bealaigh nua – agus roinnt seirbhíse is féidir a fheiceáil ar amchlár:

- Bealaí nua lena gclúdaítear limistéir nua.
- Minicíochtaí níos fearr nuair a bhíonn an líon is mó daoine ag taisteal.
- Tosófar go luath ar maidin ar gach bealach.
- Minicíochtaí níos airde ar an Domhnach, agus ar feadh níos mó uaireanta gach lá.
- Seirbhís dhá threo i limistéir a ndéantar nach bhfreastalaítear orthu faoi láthair ach i dtreo amháin.

Pátrúnacht vs. Clúdach

Ceann de phríomhspríocanna an iompair poiblí is ea ardphátrúnacht. Teastaíonn

ardphátrúnacht chun spriocanna aeráide, fáis agus inchónaitheachta a chomhlíonadh. Tríd is tríd, tagann ardphátrúnacht chun cinn nuair atá a lán daoine á nascadh ag seirbhís atá minic, mear agus líneach.

Ní hé *lucht custaiméireachta an t-aon sprioc amháin atá ag an iompar poiblí, áfach*. Bítear ag súil freisin go soláthróidh an t-iompar poiblí roinnt seirbhíse do gach limistéar uirbithe, fiú i gcás nach mbeidh ach roinnt bheag daoine ag cónaí nó ag obair iontu, agus fiú i gcás go mbeidh an phátrúnacht íseal. Tá sé mar chuspóir le seirbhís den sórt sin leithlisiú a chosc agus tacú le riachtanais soghluaisteachta daoine, is cuma cén áit a gcónaíonn siad ann.

Tá an dá sprioc sin san iomaíocht lena chéile. Dá mhéad seirbhíse a dhírítear ar bhealaí rialta uile-lae, sna limistéir a bhfuil líon mór daoine ina gcónaí agus ag obair iontu, is ea is lú an méid is féidir í a leathadh amach chun gach limistéar a chumhdach.

Níltear ag súil go meallfar ardphátrúnacht chuig gach ceann de na bealaí atá beartaithe sa Dréacht-Ghréasán Nua. Comhlíonfaidh roinnt díobh an cuspóir arb é atá ann limistéar ar dóigh go mbeidh an phátrúnacht íseal iontu, ach a mbeidh an tseirbhís tábhachtach iontu dá ainneoin sin, a chumhdach.

Cén fáth a bhfuil ardphátrúnacht tábhachtach?

- Chun an tseirbhís a dhéanamh níos úsáidí do níos mó daoine
- Chun tacú le dlúthfhorbairt insiúlta
- Chun feabhas a chur ar an rochtain ar phoist, ar oideachas agus ar dheiseanna eile do líon ard daoine
- Chun daoine a spreagadh chun aistriú ón gcarr chuig an iompar poiblí
- Chun plódú a chomhrac
- Chun astaíochtaí carbóin a laghdú

Cén fáth a bhfuil cumhdach tábhachtach?

- Chun cuimsiú sóisialta agus eacnamaíoch a chur chun cinn, beag beann ar cén áit a gcónaíonn daoine
- Chun leithlisiú a chosc do dhaoine a gcónaíonn i limistéir a bhfuil daonra íseal acu
- Chun tairbhí an iompair poiblí a sholáthar do gach duine

Minicíochtaí Níos Airde

Leis an Dréacht-Líonra Nua, chuirfí feabhas ar na minicíochtaí a thairgtear ar fud na cathrach chomh maith leis na huaireanta seirbhíse.

Sa ghrafaic thíos úsáidtear dath chun cur síos a dhéanamh ar mhinicíocht gach bealaigh in aghaidh na huairé agus in aghaidh an lae. (Tá táblaí téacs leis an eolas céanna don Líonra Reatha agus don Dréacht-Líonra Nua, ar fáil san aguisín ag tosú ar [Leathanach 103](#).

Minicíocht 15-Nóiméad

Sa líonra atá ann cheana féin, tairgeann trí bhealach le minicíocht-20 nóiméad. Sa Dréacht-Líonra Nua, moltar **ceithre**

bhealach chun minicíocht **15 nóiméad a chur ar fáil** ar feadh an lae, agus clúdaíonn na bealaí sin i bhfad níos mó de na codanna is gnóthaí den chathair. Thairgfeadh dhá bhealach bhreise minicíocht 15-nóiméad nuair is mó an brú tráchta i rith na seachtaine.

Ní hamháin go ngiorraíonn bealaí le minicíochtaí 15 nóiméad nó níos fearr an t-am feithimh, is fusa iad freisin do dhaoine cómhalmartú a dhéanamh agus rochtain a fháil ar níos mó den chathair dá bharr.

Minicíocht Laethúil

Sa líonra atá ann cheana féin, tá minicíocht níos measa ar an Domhnach

ná mar atá ar laethanta eile den tseachtain. Sa Dréacht-Líonra Nua, moltar freisin gurb iad na minicíochtaí lae i rith na seachtaine na minicíochtaí Dé Sathairn agus Dé Domhnaigh – rud a chiallaíonn go mbíonn busanna ar cheithre bhealach gach 15 nóiméad an deireadh seachtaine ar fad.

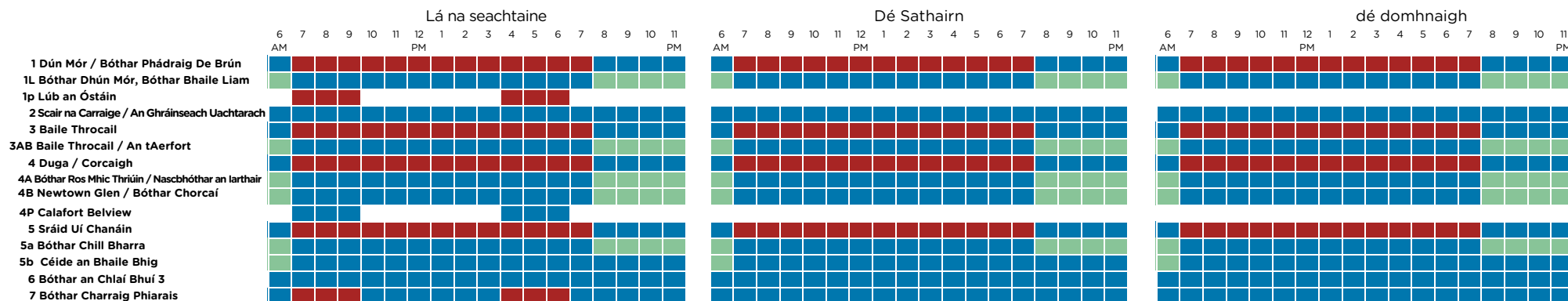
Seirbhís Maidin Níos Luaithe

Chomh maith le feabhsuithe minicíochta, thairgfeadh bealaí áirithe réise níos faide de sheirbhís laethúil trí thosú níos luaithe ar maidin, go háirithe ar an Satharn agus ar an Domhnach.

Dréacht-Líonra Nua Phort Láirge Minicíochtaí agus Tréimhsí Seirbhíse

Tagann an bus thart ar gach:

■ 15 nóiméid ■ 30 nóiméid ■ 60 nóiméid

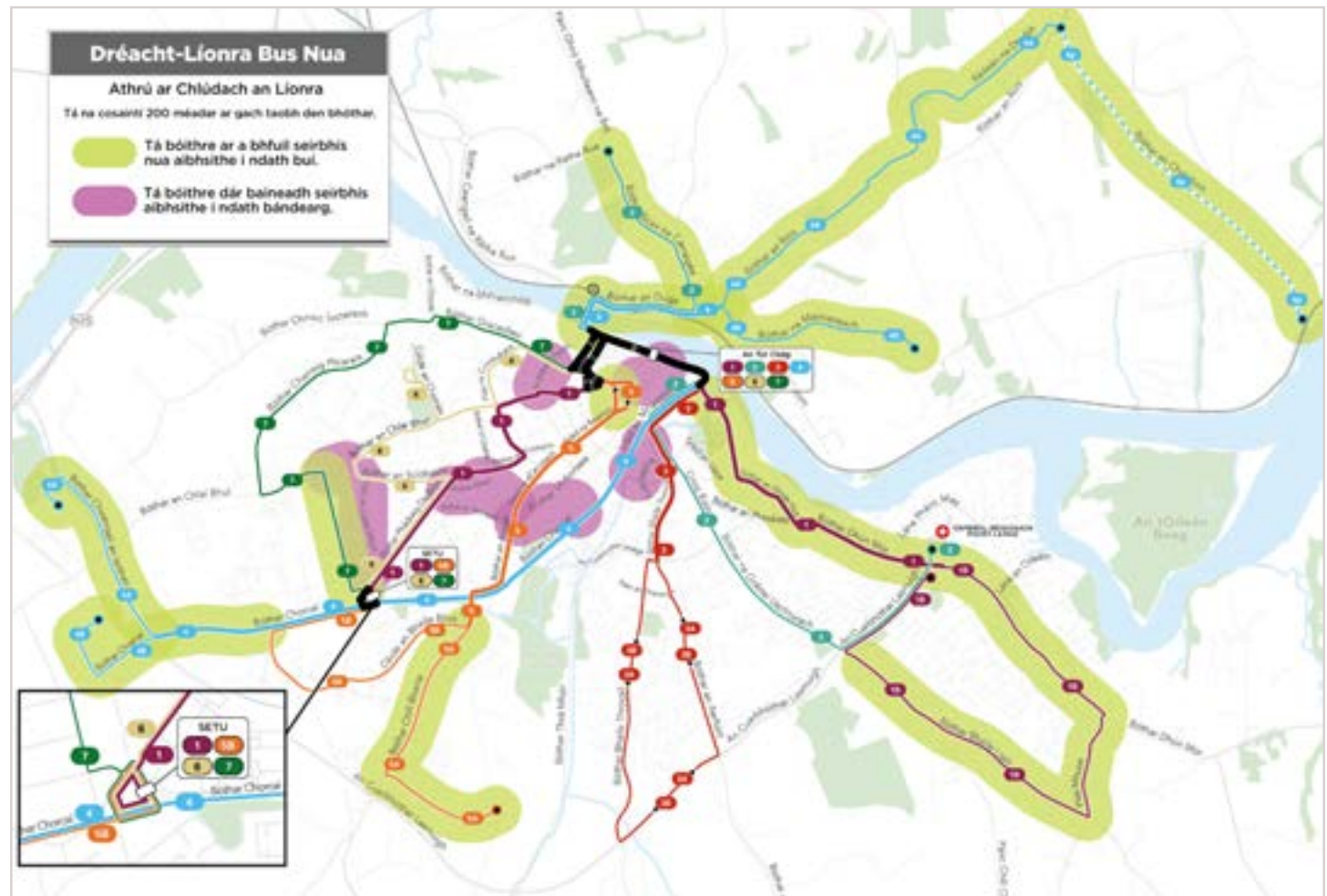

Seirbhís chuig Níos Mó Limistéar

Leis an Dréacht-Líonra Nua, chuirfí seirbhís oibleagáide seirbhíse poiblí (OSP) ar fáil i réimsí áirithe nach ndéantar freastal orthu inniu. Tá siad marcáilte i ndath buí ar an léarscáil thíos.

Bhainfeadh an Dréacht-Líonra Nua seirbhís ar chúpla sráid freisin, atá marcáilte le bándearg ar an léarscáil thíos. Sna cásanna seo, is beag líon iomlán na ndaoine a rachadh i bhfeidhm orthu, agus chuirfí seirbhís fheabhsaithe ar fáil laistigh de shiúlóid ghairid ó na stadanna bus go léir atá ann cheana féin. Tá buntáiste ag baint leis an líon beag codanna beaga seo do chuid mhór daoine mar go gceadaíonn sé do bhealaí bus a bheith níos líneach agus níos díri agus an líonra a bheith níos simplí.

Ar an iomlán mhéadódh sciar na gcónaitheoirí laistigh de 400 méadar ó stad bus (thart ar shiúlóid cúig nóiméad) ó 67% go 73% (ag tomhas i rith na seachtaine ag meán lae). Thar gach grúpa déimeagrafach tomhaiste mhéadófaí an céatadán gar do sheirbhís leis an Dréacht-Líonra Nua. Thiocfadh méadú freisin ar an gcéatadán post agus rolluithe scoile in aice le seirbhís bus.

Níos Mó Rochtana ar Dheiseanna

Ní féidir a thuar cá mhéad duine go díreach a d'fhéadfadh líonra bus feabhsaithe a úsáid. Ní féidir an todhchaí a thuar, mar a chonaiceamar leis an bpaindéim Covid-19. Is féidir samhlacha réamh-mheastacha a úsáid chun lucht custaiméireachta iompair phoiblí amach anseo a thuar, agus chun iad a úsáid ní mór dúinn go leor toimhdí a dhéanamh faoin todhchaí a mbeidh cuid díobh ar a laghad mícheart.

Ar leibhéal aonair, tá sé deacair pátrúnacht iompair phoiblí a thuar. Is deacair a rá cén chaoi a ndéanfaidh daoine a gcinntí taistil amach anseo má thagann athruithe ar an áit a bhfuil cónaí orthu, an áit a bhfuil siad ag obair, costais breosla, brú tráchta, caighdeán na seirbhíse iompair phoiblí, feabhsuithe ar áiseanna rothaíochta agus siúil, a gcumas féin a bheith ag tiomáint gluaisteáin, srl.

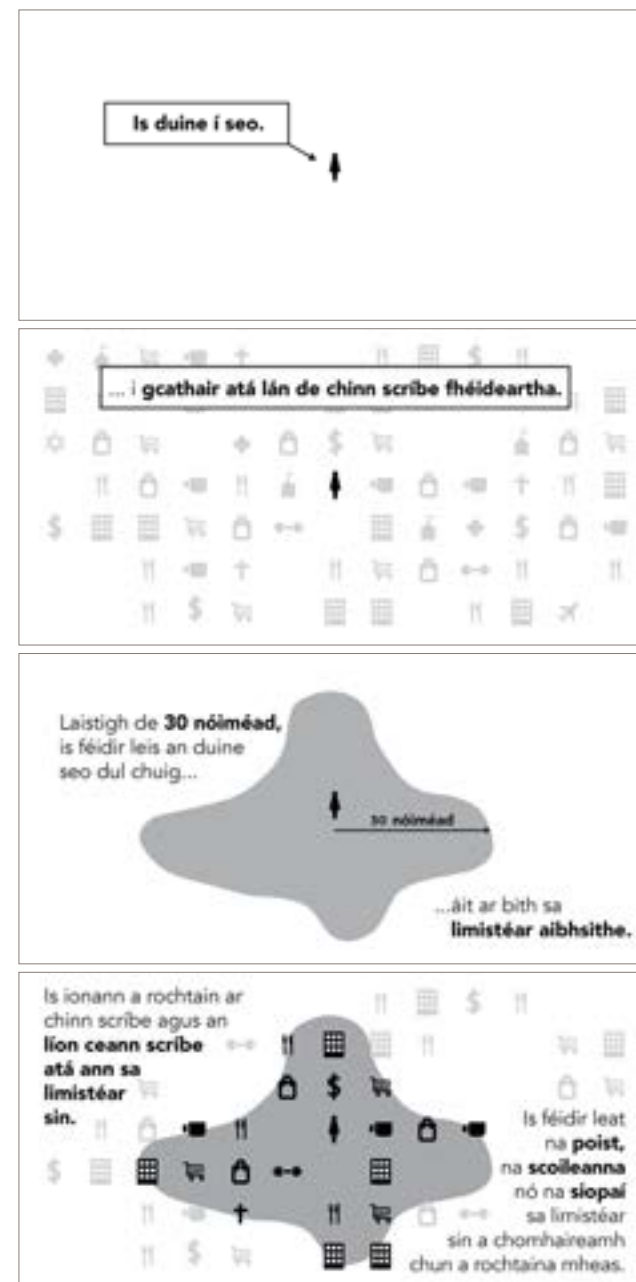
In ainneoin an méid sin neamhchinnteachta, is féidir linn brath ar bhearta níos simplí a dhíríonn ar iarmhairtí gearrthéarmacha an athraithe, agus a bhfuil níos lú barúlacha faoin todhchaí ag teastáil uathu. Beart amháin a bhí i gceist ná “rochtain”, a thugtar “inrochtaineacht” air. Déanann rochtain tomhas ar úsáid

líonra iompair phoiblí d'aon duine a bhfuil teorann ama acu chun bheith ag taisteal.

Tá an t-iompar poiblí úsáideach a mhéid a chuireann sé ar chumas daoine dul chuig na háiteanna a dteastaíonn uathu dul chucu, agus déanamh amhlaidh laistigh de thréimhse réasúnach ama. **Dá mhéad cinn scríbe is féidir a shroicheadh i dtréimhse ama réasúnta, is ea is mó an rochtain atá agat ar dheiseanna.**

Nuair a thomhaisimid rochtain, mar atá léirithe ar dheis, úsáidimid sonraí Daonáirimh lena léirítear na háiteanna ina gcónaíonn agus a n-oibríonn daoine. Úsáidim uimhríocht ansin chun amanna taistil a mheas idir gach cónaitheoir agus poist. Déantar cur síos ar an uimhríocht ar an gcéad leathanach eile.

Bealach iontaofa chun pátrúnacht a mhéadú is ea cathracha agus a líonraí iompair phoiblí a dhearadh ionas go mbeidh rochtain níos fearr ag daoine ar thuilleadh deiseanna, laistigh d'agaturais réasúnta.

Cad iad na Tosca a Théann i bhFeidhm ar rochtain ar Dheiseanna?

Déanann na nithe seo a leanas difear don rochtain ar dheiseanna trí iompar poiblí:

- **Cá mhéad ceann scríbe atá gar don iompar poiblí**
- **Cá fhad is gá do dhuine taisteal de shiúl na gcós** chuig an tseirbhís agus ón tseirbhís.
- **Cá fhad is gá do dhuine feitheamh** le haghaidh na seirbhíse
- **Cá fhad is gá do dhuine taistealar** iompar poiblí.
- **Luas** na seirbhíse
- **Cá fhad is gá do dhuine feitheamh chun cómhgartú** idir seirbhísí.

Tá smacht ag soláthraithe iompair poiblí ar roinnt de na tosca sin: an t-aga feithimh, an cómhgartú, cé chomh díreach is atá an bealach, cén áit a soláthraítear seirbhís.

Tá níos lú smachta acu nó níl aon smacht acu ar thosca eile a imríonn tionchar ar rochtain: luas an iompair poiblí, achair thaistil, nó cén áit a bhfuil poist agus tithe suite. De ghnáth, bíonn na tosca sin faoi smacht na n-údarás áitiúil toisc go mbainistíonn siad úsáid talún, forbairt agus bóithre.

Agaí Turais a Mheas

Nuair a labhraíonn daoine faoi agaí turais iompair poiblí, is minic a dhíríonn siad ar an am a chaitear ar an mbus. Áirítear le turais iompair poiblí freisin an t-am a chaitear ag siúl agus ag feitheamh, ar mó é uaireanta ná an t-am a chaitear ar an bhfeithicil féin.

Siúl chuig an stad agus uaidh araon

Is trí shiúl a thosaítear agus a chríochnaítear formhór na dturas iompair poiblí.

Feitheamh leis an gcéad bhus eile

Ní bhíonn ort feitheamh i dtús do thurais amháin, bíonn ort feitheamh ag deireadh an turais freisin. Cé gur féidir leat an baile a fhágáil tamaillín sula n-imíonn do bhus, tarlaíonn sé, má thagann do bhus go hainmhínic, gur minic gur gá duit do cheann scríbe a shroicheadh go róluath ionas nach mbeidh tú mall.

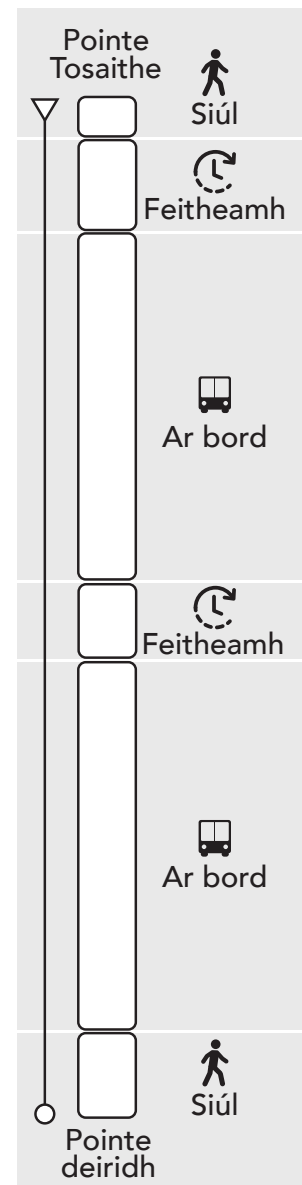
Más gá duit cómhgartú, beidh ort feitheamh uair amháin eile.

Tarlóidh sé ar an meán go gcaithfidh gach paisinéir thart ar aon leath de mhínicíocht na mbealaí atá i gceist a chaitheamh ag feitheamh.

Ar bhord na feithicle

Déanann an fad agus an luas difear don am a chaitear ar bord. Agus agaí taistil ar an Dréacht-Ghréasán Nua á suimiú againn, d'úsáideamar toimhdí coimeádacha (malla) agus níor chuireamar na luasanna níos tapa san áireamh. Thiocfadh sé sin as Nasc Traschathrach. Is é an toradh a bheidh ar fheabhsuithe ar luasanna ná go dtiocfaidh méadú ar an rochtain atá ag tuilleadh daoine ar phoist.

Rochtain Mhéadaithe ar Phoist agus ar Oideachas

Mar a thuairiscítear ar [Leathanach 15](#), méadófar leis an Dréacht-Líonra Nua líon na gcónaitheoirí, na bpost agus na rolluithe scoile in aice leis an tseirbhís bus. Mar sin féin, ní leor é go bhfuil seirbhís *úsáideach díreach toisc go bhfuil daoine gar do sheirbhís*.

Chun a úsáidí atá an Dréacht-Líonra Nua a thomhas, tomhaisimid rochtain ar chinn scríbe *laistigh de thréimhse réasúnta ama*. Rinneamar anailís air sin i leith:

- Turais doras go doras 30- nó 45-nóiméad nó níos lú.
- Broidtráthanna agus Meán lae.
- Laethanta na seachtaine, Sathairn, Domhnaí.
- Go poist agus chuig oideachas (bunleibhéal, meánleibhéal agus tríú leibhéal).
- Do gach cónaitheoir, agus do chónaitheoirí limistéir faoi dhíothacht shóisialta; cónaitheoirí dífhostaithe, cónaitheoirí óga agus sinsearacha¹.

¹ Tomhaiseadh rochtain ar phoist do chónaitheoirí sinsearacha ní toisc gur dócha go mbeadh post ag daoine scothaosta, ach toisc gur minic a léiríonn suíomhanna fostaíochta ceantair ina bhfuil siopaí, seirbhísí agus deiseanna sóisialta. D’fheabhsódh rochtain do sheanóirí gach lá, agus go háirithe ar an Domhnach.

Tuairiscítear leis na táblaí ar an gcéad leathanach eile an t-ardú meánach² ar an rochtain a chuirfí ar fáil, do gach cónaitheoir agus de réir grúpa déimeagrafach, laistigh de 30 agus 45 nóiméad taistil, agus chuig poist nó oideachas.

Méadófaí leis an Dréacht-Líonra Nua rochtain na gcónaitheoirí ar phoist faoi +36% i rith na seachtaine i rith an lae, agus +47% i rith na seachtaine le linn uaireanta an chloig, laistigh de 30 nóiméad taistil.

Ar an Domhnach, tá na harduithe an-mhór: +67% níos mó post inrochtana laistigh de 30 nóiméad.

D’fheabhsófaí rochtain ar phoist laistigh de 45 nóiméad taistil do gach grúpa, ach go ginearálta bheadh feabhas níos lú ná rochtain laistigh de 30 nóiméad. Cé go gceapfa go bhfuil 45 nóiméad am comaitéireachta fada do chathair bheag cosúil le Port Láirge, tá sé riachtanach roinnt turais traschathrach a dhéanamh nuair a thugann duine cuntas ar an am siúil agus feithimh ar fad, agus nuair a

² Tá “Airmheán” cosúil le “meán” ach léiríonn sé an pointe i lár raon na n-eispéireas go léir, seachas a bheith ina mheán uimhriúil de gach eispéireas. Is léiriú níos fearr é *an t-airmheán* ar an eispéireas is coitianta a bheadh ag cónaitheoirí Phort Láirge leis an Dréacht-Líonra Nua ná mar a bhíonn ar an *meán*.

smaoiníonn duine ar chónaitheoirí ceantair níos faide i gcéin amhail Trá Mhór san áireamh sa bheart seo).

Chun rochtain ar oideachas a thomhas, rinneamar amanna taistil ó chónaitheoirí go bunscoileanna, meánscoileanna, coláistí agus ollscoileanna a thomhas, agus tugadh cuntas ar líon na rolluithe a bhí ar fáil ag gach foirgneamh. D’fheabhsófaí rochtain ar rolluithe oideachais do gach cónaitheoir agus go háirithe do dhaoine óga.

Is féidir léarscáileanna a thaispeánann athruithe ar rochtain laistigh de thurais 30 nó 45 nóiméad, d’aon láthair ar leith i bPort Láirge, a dhéanamh ag baint úsáide as an léarscáil ghréasáin idirghníomhach ar líne atá nasctha ó busconnects.ie.

Is áiteanna oibre iad chomh maith go leor áiteanna a dtugann daoine cuairt orthu (ar nós ionaid siopadóireachta, scoileanna, bialanna, seirbhísí leighis), mar sin, téann rochtain níos mó ar phoist le rochtain ar chinn scríbe thábhachtacha.

Athruithe ar Rochtain ar Phoist laistigh de 30 nóiméad

Cónaitheoirí i gceantar Phort Láirge, de réir déimeagrafach	Méadú meán lae i rith na seachtaine ar phoist is féidir a bhaint amach laistigh de 30 nóiméad taistil	Méadú ar uaireanta nuair is mó an brú tráchta i rith na seachtaine ar phoist is féidir a bhaint amach laistigh de 30 nóiméad taistil	Méadú ar an Satharn ar phoist is féidir a bhaint amach laistigh de 30 nóiméad taistil	Méadú ar an Domhnach ar phoist is féidir a bhaint amach laistigh de 30 nóiméad taistil
Iomlán	+36%	+47%	+30%	+67%
Cónaitheoirí i gCeantair faoi Mhíbhuntáiste	+12%	+15%	+13%	+37%
Cónaitheoirí Dífhostaithe	+23%	+40%	+15%	+69%
Cónaitheoirí Óga	+41%	+46%	+36%	+56%
Cónaitheoirí Scothaosta	+15%	+17%	+17%	+35%

Athruithe ar Rochtain ar Phoist laistigh de 45 nóiméad

Cónaitheoirí i gceantar Phort Láirge, de réir déimeagrafach	Méadú meán lae i rith na seachtaine ar phoist is féidir a bhaint amach laistigh de 45 nóiméad taistil	Méadú ar uaireanta nuair is mó an brú tráchta i rith na seachtaine ar phoist is féidir a bhaint amach laistigh de 45 nóiméad taistil	Méadú ar an Satharn ar phoist is féidir a bhaint amach laistigh de 45 nóiméad taistil	Méadú ar an Domhnach ar phoist is féidir a bhaint amach laistigh de 45 nóiméad taistil
Iomlán	+18%	+19%	+23%	+28%
Cónaitheoirí i gCeantair faoi Mhíbhuntáiste	+19%	+12%	+20%	+4%
Cónaitheoirí Dífhostaithe	+15%	+15%	+22%	+32%
Cónaitheoirí Óga	+21%	+16%	+23%	+11%
Cónaitheoirí Scothaosta	+20%	+15%	+24%	+18%

Athruithe ar Rochtain ar Oideachas laistigh de 30 nó 45 Nóiméad

Cónaitheoirí i gceantar Phort Láirge, de réir déimeagrafach	Méadú meán lae i rith na seachtaine ar oideachas is féidir a bhaint amach laistigh de 30 nóiméad taistil	Méadú ar uaireanta nuair is mó an brú tráchta i rith na seachtaine ar oideachas is féidir a bhaint amach laistigh de 30 nóiméad taistil	Cónaitheoirí i gceantar Phort Láirge, de réir déimeagrafach	Méadú meán lae i rith na seachtaine ar oideachas is féidir a bhaint amach laistigh de 45 nóiméad taistil	Méadú ar uaireanta nuair is mó an brú tráchta i rith na seachtaine ar oideachas is féidir a bhaint amach laistigh de 45 nóiméad taistil
Iomlán	+19%	+19%	Iomlán	+6%	+19%
Cónaitheoirí Óga	+15%	+17%	Cónaitheoirí Óga	+18%	+20%

Conas Foghlaim faoin Dréacht-Ghréasán Nua

Sa Tuarascáil seo

Tá an Tuarascáil seo ina foinse amháin faisnéise faoin Dréacht-Líonra Nua. Sa tuarascáil seo, gheobhaidh tú:

- Na prionsabail a úsáidtear i ndearadh líonra bus, ag tosú ar [Leathanach 21](#).
- Forléargas ar líonra bus reatha na hOibleagáide Seirbhíse Poiblí (OSP), ag tosú ar [Leathanach 33](#).
- Forléargas ar na tosca déimeagrafacha agus timpeallachta tógtha i bPort Láirge, a théann i gcion ar iompar poiblí, ag tosú ar [Leathanach 45](#).
- Cur síos ar an Dréacht-Líonra Nua Deiridh, ag tosú ar [Leathanach 73](#).
- Anailís ar an dóigh a n-athródh rochtain cónaitheoirí ar sheirbhís agus ar chinn scríbe leis an Líonra Nua, ag tosú ar [Leathanach 85](#).

Tá uimhreacha nua ag gach bealach sa Dréacht-Líonra Nua!

Léarscáil Ar Líne

Chun iniúchadh a dhéanamh ar cad é a bheadh i gceist leis an Dréacht-Líonra Nua do cheantar féin agus do thurais, is féidir leat féachaint ar léarscáil gréasáin ar líne atá ar fáil ar [shuíomh gréasáin BusConnects](#).

Leis an léarscáil ar líne is féidir leat:

- Sciurd isteach agus féach ar an mbealach mionsonraithe.
- Amharc ar limistéir atá deacair a thaispeáint ar na leathanaigh bheaga seo.
- Féach conas a athródh meán-rochtain ar phoist nó chónaitheoirí ó do cheantar.
- Cruthaigh do léarscáil rochtana féin, agus déan comparáid idir cé chomh fada is a bheadh tú in ann taisteal ag baint úsáid as an líonra reatha nó as an Dréacht-Líonra Nua.

Tabhair do Chuid Aiseolais

Tá súil ag an bhfoireann pleanála go dtabharfaidh tú d'aiseolas faoi na bealaí agus an líonra nua atá beartaithe.

Ar [shuíomh gréasáin an tionscadail](#), cuirtear níos mó acmhainní ar fáil, mar an léarscáil ar líne agus físeáin ina mínítear an líonra nua.

Tá foirm aiseolais ar líne nasctha freisin ó shuíomh gréasáin an tionscadail, ón 10 Meitheamh go dtí an 19 Iúil 2024. Tugtar cuireadh duit aiseolas a chur isteach ag baint úsáid as an bhfoirm sin, agus is féidir leat litreacha nó comhaid eile a uaslódáil ag baint úsáid as an bhfoirm.

Le haghaidh ceisteanna faoi chomhairliúchán poiblí, déan teagmháil leis an bhfoireann pleanála ag waterfordnetwork@busconnects.ie.

Tabhair d'aiseolas dúinn trí shuíomh gréasáin an tionscadail: busconnects.ie